



Wandeling Olens Broek

Zondag 9 september 2007

Dominique Put

Gidsen: Hans Vermeulen + plaatselijke gids

't Was om erin te komen een 30-tal oever- en waterplanten en enkele paddenstoelen als dessert of aperitief. Hierbij een overzicht.

1. Gewone Waterbies -Cypergrassenfamilie

- Elke bloem staat in oksel van één kafje (een schubvormig schutblaadje)

Veldkenmerken

- 1 bladschede zonder bladschijf
- Bloeiwijze aan de top
- Schede recht afgesneden
- Rolronde stengel

Te onderscheiden van

- Veelstengelige Waterbies: schede schuin afgesneden

Biotoop

- Oeverplant, verdraagt geen schaduw.
- Venige bodem.

2. Veldrus - Russen

Veldkenmerken

- stengel is rolrond met tussenschotten
- stengels op één rij vanwege wortelstok met leden op één rij

Te onderscheiden van

- Zomprus (staat in polletjes)

Biotoop

- Drassige en vochtige bodem

3. Egelboterbloem - Ranonkelfamilie

Veldkenmerken

- groen bolletje in midden van bloem omgeven door meeldraden
- blad gesteeld en gaaf (in tegenstelling tot Scherpe en Kruipende Boterbloem)

Biotoop

- drassig gransland

Weetjes

- Naam 'egel' komt van bolletje met 'stekels' in midden van bloem.
-

4. Moerasrolklaver - Vlinderbloemenfamilie

Veldkenmerken

- drie blaadjes (soms 4 → klavertje 4)
- met steeds 2 opvallende steunblaadjes → rolklaver
- holle stengel

Biotoop

- vochtig en drassige zand- en veengrond

Weetjes

Veel kruiden in een vochtig milieu hebben holle stengels. Met de capillaire kracht stuwt dit het water in de stengel hoger dan de watertafel.

Te onderscheiden van

gewone klaver (2 grote steunblaadjes ontbreken)

5. Pitrus - Russen

Veldkenmerken

- gladde stengel
- gevuld met wit merg
- bloeiwijze is zijdelings ingeplant

Weetjes

- 'Stengel' boven de bloeiwijze is botanisch een schutblad en geen stengel.
- Gebruik in kaars van het witte merg geeft geen rookontwikkeling.

Te onderscheiden van

Zeegroene Rus (geribte stengel)

6. Echte Koekoeksbloem -Anjerfamilie

- Kenmerkend zijn de tegenoverstaande gave bladeren.

Veldkenmerken

- 5 kroonbladeren met elke kroonblad verdeeld in 4 slippen.

Biotoop

- Natte hooilanden

Weetjes

- Sterke achteruitgang in Vlaanderen wegens verdroging en vermesting.
 - Uitzonderlijk bloeiend in najaar.
 - Naamgeving heeft weinig of niets te maken met het komen van de koekoek.
-

7. *Struisgras en Zwenkgras - Grassen*

- Onderscheid zich van cypergrassen door bloemen 'naakt' en omgeven door meer kafjes.

Veldkenmerken

- Nu moeilijk op naam te brengen wegens niet in bloei.
- Struisgras: fijn van structuur
- Zwenkgras: ruwer van structuur

Te onderscheiden van

Cypergrassen: Bloem omgeven door één kafje.

8. *Blauwe Knoop - Kaardebolfamilie*

- Is zeer verwant met composietenfamilie.

Veldkenmerken

- bloei in augustus
- langwerpige, gaafrandige bladeren
- bloemkroon is blauw - paars

Biotoop

- Heischrale graslanden

Weetjes

- Zeer zeldzaam in Vlaanderen.

Te onderscheiden van

Zandblauwtje uit de Klokjesfamilie

9. *Zwart Tandzaad - Composiet*

Veldkenmerken

- Middelhoge vertakte nazomerbloeier
- Hoofdje van buisvormige bloemen.
- Samengestelde bladeren
- 2 rijen kelkbladeren (dubbel omwindsel)
- Tegenoverstaande bladeren (uitzonderlijk voor composieten)

Biotoop

- Oeverplant

Te onderscheiden van

- Veerdelig tandzaad (bladeren niet samengesteld maar aan de voet met elkaar vergroeid)
-

10. Koninginnekruid -Composieten

Veldkenmerken

- tegenoverstaande bladeren (uitzonderlijk voor composieten)
- geeft wollige indruk door stijlen die bovenuit de bloem uitstijden.

Biotoop

- Natte ruigten.

Weetjes

- Bevat inuline: is goed voor de lever daarom de oude benaming 'Leverkruid'.
 - Dodoens had het ook over 'boelekenskruid': zou iets doen aan geslachtsziekten.
-

11. Wolfspoot - Lipbloemigen

- vierkantige stengel
- kruiselings tegenoverstaande bladeren
- bloemen in kransen in oksel van het blad.

Veldkenmerken

- grof gezaagd langwerpige blad

Weetjes

- Blad zou de vorm hebben van een wolf (volgens Linneaus) – (niet van wakker liggen)
-

12. Gewone Kattestaart - kattestaartfamilie

Veldkenmerken

- bloemen met 5 of 6 bloemblaadjes
- in één plant heb je bloemen met lange, half lange en korte stijlen (ze noemen dit kortstijlig – middelstijlig en langstijlig)

Weetjes

De verschillende lengtes in stijlen bevordert heterostylie: insecten bestuiven bloemen met stuifmeel van dezelfde plant.

13. Kleine Kroos - Eendenkroosfamilie

Veldkenmerken

- Blaadjes een beetje bolvormig.
 - Blaadjes drijven en wortels hangen in water.
-

14. Moeraszegge - Familie: cypergrassenfamilie

Veldkenmerken

- stengels scherp, driekantig en ruw
- bladschijf niet breder dan één cm.

Biotoop

Moeras- oever- grasland.

15. Grote Lisdodde - Familie: Lisdoddefamilie

Veldkenmerken

- kenmerkende kolf van enkele decimeters lans.

16. Riet - Familie: grassen

Veldkenmerken

- Bloeiwijze is een paars aangelopen pluim
- Bloeiwijze buigend naar één kant van de plant
- Geen tongetje aan onderzijde van bladschede.

Te onderscheiden van

Rietgras: heeft wel een tongetje onder de bladschede.

Biotoop

- open plaatsen, meestal aan water, vochtig

Weetjes

Riet weet zich goed stand te houden in winderige open biotopen.

- Bladeren zijn wendbaar zodat ze aan één zijde van de stengel plaatsvinden naargelang de wind
 - stengel buigt sterk maar breekt niet
 - Duivelsbeet doet blad buigen maar niet breken.
-

17. Gele Lis - Lissenfamilie

Veldkenmerken

- Zaaddoos met drie kleppen.

Biotoop

Oeverplant

Weetjes

Symbool van het Brussels hoofdstedelijk gewest.

18. Geoorde Wilg - Wilgenfamilie

Veldkenmerken

- 2 oorvormige steunblaadjes aan voet van blad.
- Bladeren kleiner dan 5 cm.

Te onderscheiden van

Grauwe Wilg: bladeren groter dan 5 cm. – bladeren hebben een viltig blauwe onderzijde.

19. Watermunt - Lipbloemigen

20. Wilde Bertram - composieten

Veldkenmerken

- bladeren lancetvormig
- hoofdjes minder talrijk dan bij Duizendblad en minstens één centimeter kleiner

Te onderscheiden van

Duizendblad: hoofdje is groter en bladeren diep ingesneden.

Weetjes

zeldzaam

21. Zompvergeet-me-nietje - Ruwbladingen

Veldkenmerken

- Kijk naar de beharing dichtbij de kelkbladeren
- Beharing is afstaand: tegen de richting van de stengel
- Bloem ongeveer 2 mm

Te onderscheiden van

- Moerasvergeet-me-nietje
- Beharing is aanliggend en bloem is 4 à 5 mm

Biotoop

Kwelgebied

Weetjes

Jeanninne heeft over het onderscheid tussen Moeras- en Zompvergeet-me-nietje nog een andere uitleg die ik helaas niet begrepen heb. Raadpleeg Flora 'Jeanninne'.

22. Pijlkruid - Waterweegbreefamilie

Veldkenmerken

- 3 bloemen met 3 kroon- en 3 kelkbladeren.

23. Gekroesd Fonteinkruid - Fonteinkruidfamilie

Veldkenmerken

- donkere, gekroesde, lange slierten
- wortelend in bodem

Biotoop

- waterplant

Weetjes

Indicator voor zuiver water.

In de Grote Nete vinden we Schedefonteinkruid, een zoutminnende plant. (losing Tessenderlo Chemie)

24. Liesgras - grassen

Veldkenmerken

- stengel met 2 ribben
- Tongetje is akkoladevormig

Te onderscheiden van

Mannagras en Fioringras die wijzen op verlanding

Weetjes

Indicator voor vermisting

25. Bosbies - cypergrassen

Veldkenmerken

- stompe driekantige stengel
- schermvormige bloeiwijze

Biotoop

Moeras en kwel

26. Perzikkruid – Beklierde Duizendknoop - Veenwortel

Familie: duizendknoopfamilie

Veldkenmerken

Perzikkruid: geen gele klierpunten op onderzijde blad en wigvormige voet (versmald aan basis)

Beklierde Duizendknoop: wel gele klierpunten op onderzijde blad (wat dacht je anders) en ook wigvormige voet.

Veenwortel: blad met afgeronde of 'hartvormige' voet

Te onderscheiden van

Waterpeper: geen klierpuntjes, pikante smaak, vliezig kokertje op knop (= tuitje) en ijle bloem (d.w.z. dat aar van bloem nog zichtbaar is)

27. Groot Moerasscherm - schermbloemigen

Veldkenmerken

- ruikt naar selder.
- Geen omwindsel

Te onderscheiden van

Kleine Watereppe

- wel omwindsel
- ruikt niet naar selder

Biotoop

- waarschijnlijk moeras zeker?
-

29. Gewoon Sterrenkroos of is het Dwergkroos

29. De meest giftige planten in Vlaanderen

- **Boerenwormkruid**
 - krans van witte straalbloemen ontbreekt
 - medicinale geur
 - Bevat Thujol = dodelijk voor zoogdieren
 - Enkel jonge blaadjes kunnen gebruikt worden als kruiden
-

- **Vingerhoedskruid**
 - **Doornappe**
 - **St. Jacobskruid**
 - vlinder zwaar giftig
 - **Salomonszegel**
-

30. Waterzuring:

32 Waterranonkel

Paddestoelen

- Eekhoortjesbrood ('paddestoelmuggen' leggen hun eitjes in de gaatjes van de zwam waardoor de larven zich te goed doen aan de paddestoel.
- Berijpte Russula
- Scherpe Kamrussula
- Zwartpurperen Russula
- Geelwitte Russula
- Kaneelkleurige Melkzwam
- Houtknotszwam of Dodemansvingers

Dominique Put